

STORA MATBORDET.

1. Hvad kallades hörnet där stora matbordet stod, hur kallades fönstret vid bordsändan och hur kallades den väggfasta bänken bakom bordet? Gick det förr en väggfast bänk även längs den långvägg som fönstret satt i? Hvad kallades den bänken och den väggen? Var det alltid två fönster i den väggen? Var de lika stora? Hur kallades de? Hur var det i motsatta långväggen? Hur kallades den och hur kallades fönstret?

2. Hur kallades den kortända av bordet där husbonden satt? Satt han någonsin mitt för kortändan? Hur kallades andra kortändan av bordet? Hur kallades bordets långsida mot den väggfasta bänken? Hvad satt man på utanför bordet och hur kallades den långsidan?

3. Hur stod ugnen placerad i riktigt gamla stugor: helt innanför knutarna el med ugnsmurens baksida ut genom stockväggen? Stod långsidan förr alltid längs förstuväggen, så att ugnsmunnen var riktad mot fönstren?

4. Hur och hvar stod skorstenen: i förstun? Hur var rökgången anordnad i de äldsta ugnarna? En rökgång från gruvan och även en från själva ugnen?

5. Har det varit bruk i gamla tider, att stora bordet inte använts att äta på i hvardagslag utan bara vid stora helgdagar? Om man inte åt där i hvardagslag, hvad hade man då att äta på i vanliga fall? Har man använt "långtallrik", en lång bräda, där hvar och en skar till sin mat på den bit av brädan som var mitt för hans sittplats? Vid hvilka tillfällen hade man hvit bordduk på stora bordet, och hur kallades denna?

6. Hade man bibel, psalmbok och andaktsböcker liggande på stora bordet, eller hvar hade man dem eljes? Fanns det ngn bokhylla förr i världen? Hvar i stugan? Andra saker som förvarades där?

7. Har man förr brukat ha helgonbilder uppsatta någonstans i stugan? På hvilken vägg? I något hörn?

8. Hur - i hvilken ordning - satt husets eget folk till

bords| hvardagslag? Räkna upp fr.o.m. husbonden! - Har det hänt, att halv vuxna barn fick stå vid bordet och äta? Om det kom en högt ärad gäst, hvar fick han sitta vid matbordet? Om det kom en tiggare, hvar fick han slå sig ner? Åt han med vid det gemensamma bordet?

9. Var det vanligt att man vid större helger, t ex jul, nyår, påsk gick och hälsade på hos hvarandra, så att det blev större sällskap i en stuga än vanligt? Berätta i så fall lite härom: när det brukade vara; hvilka som brukade komma; hvad man kallade gästerna; hvad man bjöd dem och hur maträtterna kallades. Hur uppehöll man sig efter måltiden och hvad man gjorde då? Var det vanligt att man lekte, både gamla och unga? Hvilka lekar? Brukade manfolk och kvinnfolk sitta blandade? Om inte, hvar i stugan höll då männen till, hvar hustrurna, hvar de unga: pojkar, resp flickor?

10. Ansågs någon del av stugan förnämligare? I så fall hvilken del, och hur kunde olikheten märkas? Fanns det några uttryck för t.ex den delen av stugan som var kring förstudörren och ugnen, resp för den del som var kring stora matbordet? Likaså för stugans skilda långsidor?

11. Hvar ställdes brudgumbordet vid bröllop i de gamla stugorna? Hvar ställdes brudbordet? Hur kallades dessa bord; hade de även väderstrecksnamn? I hvilken ordning satt man vid det ena och vid det andra? Rita en planskiss.

12. Fanns det ngt särskilt bord för "snuggare", "uppåskådare", "pålare" (el hur de nu kallades)? Hvar stod detta bord? Hur kallades det och i hvilken ordning satt man där?

13. Hurdana såg de gamla borden ut? Hurdan fotställning? Dess benämning? Lös skiva som vändes, så att man åt på ena sidan och bakade på den andra? Hur fasthölls skivan vid kränkan? Eller hade man bord med hela underredet utformat som en stor låda? Hurdan lucka? Hvar fanns luftintag? Hur användes lådbordet? Dess namn samt namn på delarna?

Rita bordet från långsidan och gaveln liksom behövlige detaljteckningar. Angiv mått (längd, bredd, höjd). Skriv inte på teckningen, utan gör namnlista på särskilda blad.

14. Hurdana extrabord hade man vid bröllop? Rita!
Och hur fick man sittplatserna att räcka till?

15. Hur prydde man väggen bakom bordet vid jul och vid bröllop? Hur kallades prydnaderna och hur gjordes de? Har man hört talas om att man i gammal tid klätt in hela bröllopsstugan med hvita långa "pärkar" av furu, flätade liksom en spånkorg. Hur prydde man sängarna? (Hvar ställdes de vid bröllop?)